

Portör Muayenelerine Esas Laboratuar Tetkikleri

Tarihi:27.01.2005 Sayısı:1059

T.C

SAĞLIK BAKANLIĞI

Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı: B100TSH0150005

Konu:Portör Muayenelerine Esas

Laboratuar Tetkikleri

..... **VALİLİĞİNE**

(İl Sağlık Müdürlüğüne)

GENELGE 2005 /9

İLGİ: a) 21.12.1994 gün ve 15152 sayılı Genelgemiz.

b) 18.05.2000 gün ve 6902 sayılı yazımız.

c) Konu ile ilgili illere daha önce yazılmış görüşler.

d) 11.10.2004 gün ve 9220/8428 sayılı Hukuk Müşavirliği görüşü.

1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun **126 ncı Maddesinde**; "Yenilecek ve içilecek şeyler satan veya veren veyahut taharet ve nezafete mütaallik sanatlar ifa edenler her **üç ayda bir kendilerini muayene ettirerek** bir sıhhi rapor almağa mecburdurlar. Bunlardan devrei sirayette frengi ve sari verem ve cüzzama müptela olanlarla halkın istikrah ve nefretini mucip bir cilt hastalığına duçar olanlar sanatlarını icradan menolunurlar,"

Aynı Kanunun **127 ncı Maddesinde** ise " 126 ncı maddede zikrolunan sıhhi muayene meccanen belediye tabipleri tarafından yapılır. Belediye tabipleri bulunmayan yerlerde bu vazife hükümet tabipleri tarafından icra olunur. Mahalli belediyelerince hangi meslek ve sanat erbabının muayeneye tabi olduğu 266 ncı maddede zikredilen nizamnameye dercolunur." hükmü mevcuttur.

Bu hükümlerden anlaşılacağı üzere, **gıda işyerlerinde ve sıhhi müesseselerde çalışanların bulaşıcı hastalık taşıyıcılığı yönünden her 3 ayda bir muayene olma ve sıhhi rapor alma mecburiyeti getirilmiş ve bu sıhhi muayenenin de ücretsiz olarak belediye tabipleri veya hükümet tabipleri tarafından yapılacağı belirtilmiştir.**

Ancak, Ülke genelinde bugüne kadar birçok ilde farklı düzenlemeler yapılmış, kimi iller yalnızca kendi illeri için özel tebliğler çıkarmış, İl Hıfzısıhha Kurulu Kararları almış bu da toplum sağlığının korunması gibi hassas bir konuda farklı uygulamalar yapılmasına neden olmuştur.

Ayrıca, özellikle büyük illerimizde sözkonusu iş kollarında çalışanların fazlalığı karşısında resmi kurumlar ve belediyelere ait laboratuvarların portör muayenesi ve tetkikleri yönünden yetersiz kalması, çalışanların iş kaybına ve bu muayeneden imtina edilmesine yol açtığı bilinmektedir.

Yukarıda belirtilen hususlar ve Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğinden konu ile ilgili alınan ilgi (d) sayılı görüş kapsamında portör muayene ve tetkik işlemleri ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu çerçevede;

1. Portör muayenesine esas laboratuvar tetkiklerinin; resmi sağlık kurum ve kuruluşlarının yanı sıra, 9 Mart 2000 gün ve 23988 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "**Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik**" de tanımlanan özel sağlık kuruluşları, 2219 Sayılı Hususi Hastaneler Kanunu kapsamında Bakanlığımızdan ruhsatlı özel hastaneler, 3153 Sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müessesleri Hakkında Kanun ile 992 Sayılı Seriri Taharriyat Ve Tahlilat Yapılan ve Masli Teamüller Aranılan Umuma Mahsus Bakteriyoloji ve Kimya Laboratuvarları Kanunu kapsamında Bakanlığımızdan ruhsatlı radyoloji laboratuvarları ile tıbbi tahlil laboratuvarları tarafından yalnızca kendi il hudutları dahilinde yapılması,
2. Akciğer grafisi istenen kişilerin Bakanlığımıza bağlı kuruluşlar (yataklı tedavi kurumları, birinci basamak sağlık kuruluşları ve Verem Savaş Dairesi Başkanlığına bağlı gezici tarama grupları) Bakanlığımızdan ruhsatlı özel radyoloji laboratuvarları, radyoloji uzmanı sorumluluğunda olmak ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan lisans almak suretiyle bir arabaya monte edilmiş gezici röntgen cihazı ünitelerinde portör muayenesi için mikrofilm veya standart akciğer grafisi tetkiklerinin, yalnızca kendi il hudutları dahilinde yapılması,
3. **Kanun uyarınca portör muayenelerinin ücretsiz olarak yapılması zorunlu olduğundan, portör muayenesi yapılan sağlık kuruluşlarınca muayene ücreti talep edilmemesi gerekmektedir.** Ancak, muayeneye istinaden gerekli tetkiklerin resmi kurum ve kuruluşlar dışında özel sağlık kurum ve kuruluşlarında yapılması halinde, birinci basamak sağlık kuruluşları tarafından görülmek ve tasdik edilmek kaydı ile geçerli sayılması,
4. Resmi ve özel sağlık kuruluşlarında yapılan mikrobiyolojik ve radyolojik tetkiklerin sonuçlarını gösterir raporların **2 yıl süre ile saklanması** ve tetkiklerin güvenilirliğinin incelenmesi veya laboratuvarlar arası uyumsuzlukların tespiti amacı ile Sağlık Müdürlüğünce yaptırılacak inceleme ve tetkik bedelinin ilgili özel sağlık kuruluşu tarafından karşılanması,
5. İhbarı zorunlu hastalıkların tespiti halinde, mevzuatta öngörülen şekil ve sürede İl Sağlık Müdürlüklerine derhal bildirimde bulunulması,
6. Portör muayenesine esas olarak yapılacak laboratuvar tetkiklerinde alınacak ücretler kamu ve özel sağlık kuruluşlarında, bütçe uygulama talimatında yer alan miktarlardan daha az miktarlarda olamaması gerekmektedir.

Gıda işi ile uğraşanlarda ve sıhhi müesseselerde çalışanlarda portör taraması için yapılacak tetkikler şunlardır;

- Gaita kültürü, (Salmonella ve shigella yönünden, **en az yılda bir**)

- Dışkıının mikroskopik incelenmesi (Entamoeba, histolytica kistleri, giardia lamblia kistleri ve helmint yumurtaları yönünden, **en az 6 ayda bir**)
- Boğaz ve burun kültürü (Staphylococcus aureus yönünden,**en az yılda bir**)
- Akciğer grafisi (Tüberküloz yönünden, **en az yılda bir**)

Bu tetkiklerin yeni işe başlayanlarda, işe giriş muayenesi ile birlikte, çalışanlarda ise periyodik portör taraması şeklinde yapılması ve sonuçlarına göre etkili bir surveyans sistemi uygulayarak laboratuvarlarda ve kliniklerde tanısı konulup, taşıyıcılık özelliği olan enteropatojenlerle ilgili kaynak ve bulaşma yolları çalışmaları yapılmalıdır.

Portörlüğü tespit edilenlerin geçici işten uzaklaştırılması veya işyerinde yaptığı işin geçici olarak değiştirilmesi de dahil olmak üzere hastalık yayılımını engelleyecek tedbirler alınmalıdır.

Konu ile ilgili ilgi (a) sayılı Genelge ve ilgi (b), (c), sayılı yazılarımız yürürlükten kaldırılmış olup, bundan böyle, portör muayenelerinin ve tetkiklerinin yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınarak izlenmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr.Necdet ÜNÜVAR

Bakan a.

Müsteşar

DAĞITIM:

Geređi:

Bilgi:

81 İl Valiliđi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Tarım ve Köyiřleri Bakanlığı

Hukuk Müşavirliği

Teftiř Kurulu Başkanlığı